

**ЗАХТЕВ
ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА
ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ
УРАЂЕНЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ/ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА
ВЕЋУ ЗА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

да у складу са чл. 30 Закона о високом образовању и чл. 48 Статута Универзитета да сагласност на Извештај Комисије о оцени урађене докторске дисертације/докторског уметничког пројекта:

Назив: Прагматичко-стилијстичке одлике паремиолошких формула у новинском дискурсу шпанског и српског језика
Научна/уметничка област УДК (текст): Фразеологија, Паремиологија, Прагматика, Стилистика, Анализа дискурса, Контрастивна лингвистика.
811.134.2'373.7'38:070(043.3)
811.163.41'373.7'38:070(043.3)
Ментор/ментор и коментор: др Анђелка Пејовић, ред. проф.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата: Маша Петровић Гујаничић
Назив завршеног факултета: Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу
Одсек, група, смер: Студијска група Шпански језик и хиспанске књижевности
Година дипломирања: 2010.
Назив студијског програма докторских академских студија: Докторске студије из филологије (модул: Наука о језику)
Научна/уметничка област: Филолошке науке (хиспанистика), Шпански језик и лингвистика
Датум одобравања теме: 31.08.2015.
Факултет и место: Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу
Назив и седиште организације у којој је кандидат запослен: Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу
Радно место: докторанд-сарадник

ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ. 30 ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ. 128 СТАТУТА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

У прилогу вам достављамо:

- Извештај комисије о оцени урађене докторске дисертације/докторског уметничког пројекта;
- Одлуку Научно-наставног већа Филолошко-уметничког факултета о прихватању извештаја комисије о оцени урађене докторске дисертације/докторског уметничког пројекта;
- Потпуни извештај о провери оригиналности докторске дисертације односно докторског уметничког пројекта и
- Оцену ментора о извештају о провери оригиналности докторске дисертације односно докторског уметничког пројекта

_____ (место и датум)

_____ ДЕКАН

ПРИЉЕБНО: 23. 03. 2021			
Орг.јед.	Б р о ј	Прилог	Вредност
01	806.		

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ОДСЕКА ЗА ФИЛОЛОГИЈУ
ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

Наставно-научно веће Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 21. 12. 2020. године (Одлука број 01-3876, од 30. 12. 2020. године), предложило нас је, а Веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 20. 01. 2021. године (Одлука број IV-02-17/18), именовало Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације *Прагматичко-стилистичке одлике паремиолошких формула у новинском дискурсу шпанског и српског језика* кандидаткиње Маше Петровић Гујаничић. Захваљујући на указаном поверењу, Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

I Опис докторске дисертације

Докторска дисертација Маше Петровић Гујаничић под насловом *Прагматичко-стилистичке одлике паремиолошких формула у новинском дискурсу шпанског и српског језика* има 201 страну (писаних фонтом *Times New Roman*, величина слова 12, проред 1) и 136 библиографских јединица. Састоји се од 6 делова и то: (1) Увод, предмет, циљ, хипотезе рада; (2) Теоријско-методолошки оквир; (3) Прагматичко-стилистичка анализа корпуса; (4) Закључак, (5) Извори и библиографија; (6) Регистар паремиолошких формула. На крају рада налази се биографија докторандкиње (стр. 202).

У првом поглављу (*Увод, предмет, циљ, хипотезе рада*), кандидаткиња представља предмет и циљ рада, полазне хипотезе и структуру дисертације. Предмет истраживања је употреба паремиолошких формула у новинском дискурсу шпанског и српског језика, с циљем да се анализирају њихове прагматичке и стилистичке одлике. Истраживање је засновано на корпусу од 712 паремиолошки формула ексцерпираних из штампаних и дигиталних медија у Шпанији и Србији, а полазне хипотезе су следеће (стр. 3): 1) употреба паремиолошких формула у новинском дискурсу ће бити врло фреквентна; 2) најчешће коришћена подврста паремиолошких формула ће бити пословице; 3) паремиолошке формуле ће се чешће појављивати у модификованом, а мање у изворном облику; 4) паремиолошке формуле ће трпети разне врсте модификација на различитим језичким нивоима; 5) паремиолошке формуле ће најчешће бити употребљене у највидљивијем делу текста – самом наслову; 6) паремиолошке формуле ће видно бити истакнуте и обележене у новинском тексту. Наводи се да је дисертација подељена на две комплементарне целине (теоријско-методолошки оквир и анализа корпуса) са више

одељака и пододељака. Кандидаткиња у својој дисертацији користи појмове паремиолошка формула и паремија као синониме.

Друго поглавље чини *теоријско-методолошки оквир* истраживања. У њему су представљене дефиниције и одлике паремиолошких формула, као и њихова класификација и историјски преглед истраживања ових конструкција у шпанском и српском језику. Кандидаткиња је представила студије и резултате најзначајнијих аутора у овој области са шпанског (Касарес 1950, Сулуага 1980, Корпас Пастор 1996, Севиља Муњос и Крида Алварес 2013), и српског говорног подручја (Кнежевић 1957, Мршевић-Радовић 1987, Прћић 1997, Јовановић 2006). Потом су представљене одлике публицистичког функционалног стила, а затим корпус и методе анализе.

Треће, централно поглавље дисертације (*Прагматичко-стилистичка анализа корпуса*), јасно је подељено на два комплементарна одељка: прагматичке и стилистичке одлике паремиолошких формула на основу којих се врши анализа. Иако је један број паремиолошких формула употребљен у оригиналном облику (86 у шпанском и 107 у српском језику) у новинском дискурсу, већина њих ипак је заступљена у модификованом облику (206 у шпанском и 223 у српском језику). Уочене модификације су екстерне и, још чешће, интерне. Екстерне модификације су семантичко-контекстуалне и прагматичке трансформације, и за њихово правилно тумачење неопходно је познавање ширег контекста, будући да је поред фигуративног значења саставних делова паремије активно и дословно значење једног или више њих. Интерне модификације су креативне ауторске трансформације паремија, и такође су условљене контекстом. Дакле, формалне су природе и могу бити лексичког типа (додавање или изостављање елемената), граматичког типа (на фонетском, морфолошком или на синтаксичком нивоу) или комбиноване. Кандидаткиња такође запажа да се ове конструкције уводе у новински дискурс помоћу маркера који укључују металингвистичке коментаре (нпр. „каже пословица”, „како пословица каже”, „што би наш народ рекао” и слично, односно “dice el refrán”, “reza el dicho”, “у como decía mi abuela” и слично) и помоћу маркера који указују на врсту паремије („пословица”, „изрека”, „досетка”, „гесло”, “refrán”, “dicho”, “apoteigma”, “aforismo”, итд.), али се такође користе и без икакве посебне ознаке. Кандидаткиња на крају анализира анафоричку и катафоричку употребу ових конструкција у новинском тексту, позивајући се на запажања Корпас Пастор (1996: 220) да паремије упућују на одређене делове дискурса у оквиру којег су употребљене. Када су у питању стилистичке одлике, Маша Петровић Гујаничић уочава различите начине обележавања паремија у новинском дискурсу (знакови интерпункције, мајускуларне графостилеме, курзив) и њихове функције у тексту (референцијална, експресивна, конативна, фатичка, метајезичка, поетска).

У *Закључку* докторандткиња резимира најважније резултате изнесене у централном делу дисертације и констатује да су потврђене готово све хипотезе с почетка истраживања. Потврђено је, пре свега, да су паремиолошке формуле присутне у новинском дискурсу и шпанског и српског језика, а као најчешће јављају се пословице, како оне народног порекла, тако и учене. Такође је уочено да се јавља и један број цитата, пре свега у корпусу српског језика. Као што је било очекивано, већина конструкција (близу две трећине) јавља се у модификованом облику, како у формалном тако и у

семантичком смислу. Већина паремија јавља се у наслову текста, док мањи број њих заузима истакнуту позицију у тексту. Кандидаткиња на крају указује на даље могућности истраживања паремиолошких формула и у другим медијима, посебно у рекламном и политичком дискурсу.

Извори и библиографија чине четврти део дисертације, а свих 136 библиографских референци, иначе цитираних у раду, релевантне су и значајне за теоријске поставке спроведеног истраживања.

Након прегледа библиографије, приложен је *Регистар паремиолошких формула*, разврстаних у 4 групе (употребљене у оригиналном и модификованом облику, за сваки од анализираних језика), азбучним односно абецедним редом, што регистар чини веома прегледним.

II Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области

Маша Петровић Гујаничић у својој докторској дисертацији обрађује тему из области фразеологије (и уже, паремиологије), али из интердисциплинарне перспективе, односно са становишта прагматике и стилистике. Ова тема у српској научној средини није довољно обрађена, а досадашњи приступ фразеолошким јединицама најчешће је био лексичко-семантички и когнитивнолингвистички. Примена прагматичко-стилистичке анализе оправдана је због тога што омогућава увид у језичке стратегије којима прибегава аутор текста како би постигао одређени ефекат код читалаца, а паремиолошке формуле су погодан корпус јер осим фигуративног значења у којем су употребљене често подразумевају и активирање дословног значења својих конститутивних елемената. То значи да овакав интердисциплинарни приступ тексту омогућава тумачење функција паремиолошких формула у дискурсу, а тако и тумачење читавог текста. Дисертација представља значајан допринос за будућа контрастивно-лингвистичка, паремиолошка, стилистичка и корпусно-лингвистичка истраживања.

III Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Докторска дисертација Маше Петровић Гујаничић представља резултат самосталног и оригиналног научног рада, што потврђује и оцена ментора након провере оригиналности докторске дисертације. Кандидаткиња је конструисала корпус паремиолошких формула употребљених у новинском дискурсу шпанског и српског језика, а затим је на њега применила одговарајући теоријско-методолошки оквир. Спровела је детаљну анализу и извела јасне и конкретне закључке.

IV Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

Маша Петровић Гујаничић објавила је 12 научних радова (самостално и у коауторству), у научним часописима и зборницима. Такође учествује на националним и међународним конференцијама и научним скуповима, што додатно потврђује да кандидаткиња континуирано ради на формирању и усавршавању својих научних и стручних компетенција.

Објављени радови Маше Петровић Гујаничић

Рад из категорије M24:

Petrović Gujaničić, Maša: "Definición de fórmulas paremiológicas en diccionarios generales y terminológicos en serbio y español" en: *Nasleđe*, 45, 2020: 83–96. **M24**

УДК 811.134.2'373.7:398.91

811.163.41'373.7:398.91

811.134.2'374.2

811.163.41'374.2

ISSN 1820-1768

COBISS.SR-ID 115085068

Радови из категорије M51:

Петровић, Маша; Тулимировић, Бојана: „Придевски пароними у српском и њихови преводни еквиваленти у шпанском језику” у: *Наслеђе*, 28, 2014: 25–38. **M51**

УДК 811.163.41-367.623:811.134.2-367.623

811.163.41-373.424:811.134.2-373.424

ISSN 1820-1768

COBISS.SR-ID 115085068

Петровић, Маша; Видановић, Неда: „Употреба емотикона као глобална пракса на друштвеној мрежи” у: *Радови*, бр. 16, књ. 1/2, 2014: 687–698. **M51**

УДК 81'22:316.776

DOI 10.7251/RFFP16141687P

ISSN 1512-5858

COBISS.BH-ID 7948294

Радови из категорије M52:

Петровић Гујаничић, Маша; Вељовић, Јелица: „Хиспанистика у српској култури и науци” у: *Лунар*, бр. 58, 2015: 291–296. **M52**

УДК 811.134.2(497.11):008

821.134.2(497.11):008

ISSN 1450-8338

COBISS.SR-ID 151188999

Радови из категориј М45:

Петровић Гујаничић, Маша; Тулимировић, Бојана: „Метод обраде рутинских формула и шпанском језику: пример фразеолошког обрасца” у: Зборник са VII Научног скупа младих филолога Србије *Савремена проучавања језика и књижевности*, Крагујевац: ФИЛУМ, 2016: 165–173. **М45**

УДК 811.134.2'373.7

ISBN 978-86-85991-88-2

COBISS.SR-ID 222431244

Тулимировић, Бојана; Петровић, Маша: „Форме обраћања у рекламним слоганима новинарског дискурса у Шпанији” у: Зборник са VI Научног скупа младих филолога Србије *Савремена проучавања језика и књижевности*, Крагујевац: ФИЛУМ, 2015: 217–226. **М45**

УДК 811.163.4'42:659.1(460)

811.163.4'37

ISBN 798-86-85991-74-5

COBISS.SR-ID 214038284

Петровић, Маша: „Глаголске перифразе са герундом у шпанском и њихови преводни еквиваленти у српском језику” у: Зборник са V Научног скупа младих филолога Србије *Савремена проучавања језика и књижевности*, Крагујевац: ФИЛУМ, 2014: 261–268. **М45**

УДК 811.134.2'367.625:811.163.41'367.625

ISBN 978-86-85991-61-5

COBISS.SR-ID 206008588

Петровић, Маша: „Употреба родно сензитивног језика у медијима” у: Зборник са IV Научног скупа младих филолога Србије *Савремена проучавања језика и књижевности*, Крагујевац: ФИЛУМ, 2013: 651–659. **М45**

УДК 811.163.41'33

81'366.52:316.774

ISBN 978-86-85991-50-9

COBISS.SR-ID 197524748

Радови из категорије М63:

Petrović, Maša; Tulimirović, Bojana: “El estatus de las fórmulas rutinarias en los estudios fraseológicos de las lenguas serbia y española”, en Pejović, Anđelka et al. (eds.): *Estudios hispánicos en la cultura y ciencia serbia*, Kragujevac: FILUM, 2016: 263–271. **М63**

УДК 811.163.41:811.134.2'373

ISBN 978-86-85991-98-1

COBISS.SR-ID 228451596

Радови из категорије М64:

Petrović, Maša; Tulimirović, Bojana: "El estatus de las fórmulas rutinarias en los estudios fraseológicos de las lenguas serbia y española" у: *Knjiga sažetaka radova izloženih na prvoj nacionalnoj konferenciji Hispanistika u srpskoj kulturi i nauci*, Kragujevac: FILUM, 2014: 25. **М64**

ISBN 978-86-85991-68-4

Петровић, Маша; Видановић, Неда: „Употреба емотикона као глобални феномен на друштвеној мрежи” у: *Књига резимеа радова изложених на научном скупу Наука и глобализација*, Пале: Филозофски факултет, 2013: 49. **М64**

ISBN 978-99938-47-49-6

COBISS.BH-ID 3695384

Petrović, Maša; Vidanović, Neda: "Crytical Discourse Analysis: Television Videos in Serbian and Spanish Political Campaigns" у: *Book of abstracts exposed at The First International Conference for Young Scholars in Social Sciences and Humanities*, Novi Sad: Filozofski fakultet, 2013: 97. **М64**

ISBN 978-86-6065-135-0

COBISS.SR-ID 275575047

Учешћа на конференцијама и научним скуповима

- VII научни скуп младих филолога Србије *Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, Србија, 28. март 2015. године, тема: Метод обраде рутинских формула у шпанском језику: пример фразеолошког обрасца, коауторство с Бојаном Тулимировић.
- Primera conferencia nacional: *Estudios hispánicos en la cultura y la ciencia serbia*, ФИЛУМ, Крагујевац, Србија, 28-29 новембар 2014. године, тема: El estatus de las fórmulas rutinarias en los estudios fraseológicos de las lenguas serbia y española, коауторство с Бојаном Тулимировић.
- VI научни скуп младих филолога Србије *Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, Србија, 22. март 2014. године, тема: Форме обраћања у рекламним слоганима новинарског дискурса у Шпанији, коауторство с Бојаном Тулимировић.
- *Наука и глобализација*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Пале, БиХ, 17-19. мај 2013. године, тема: Употреба емотикона као глобални феномен на друштвеној мрежи, коауторство с Недом Видановић.
- V научни скуп младих филолога Србије *Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, Србија, 30. март 2013. године, тема: Глаголске перифразе са герундом у шпанском и њихови преводни еквиваленти у српском језику.
- Први међународни интердисциплинарни скуп младих научника друштвених и хуманистичких наука *Контексти*, Филозофски факултет, Нови Сад, Србија, 01.

децембар 2012. године, тема: Критичка анализа дискурса: телевизијски спотови у српским и шпанским политичким кампањама, коауторство с Недом Видановић.

- *Estudios Filológicos de Español – Encuentro de Jóvenes Hispanistas*, ELTE ВТК Departamento de Filología Hispánica, Universidad de Eötvös Loránd, Будимпешта, Мађарска, 08-09. новембар 2012. године, тема: Publicidad y cortesía en la prensa española.
- Conferencia internacional *Estudios hispánicos – tradición, retos, innovaciones*, ФИЛУМ, Крагујевац, Србија, 28–29. септембар 2012. године, тема: El uso de porqué, porque, por qué y por que en la prensa española y el ámbito académico.
- IV научни скуп младих филолога Србије *Савремена проучавања језика и књижевности*, ФИЛУМ, Крагујевац, Србија, 17. март 2012. године, тема: Употреба родно сензитивног језика у медијима.

V Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Докторска дисертација Маше Петровић Гујаничић задовољава стандарде обима и квалитета у односу на пријављену тему, али и уопште. Докторандкиња је веома прегледно и прецизно представила резултате досадашњих истраживања из ове области, пажљиво је формирала корпус који је анализирала, а затим и веома јасно изнела утемељене закључке, на која ће се сигурно морати ослонити будућа истраживања у овој области.

Кандидаткиња одлично влада материјом коју је истражила, а од пријављивања теме није било значајног помака у научним истраживањима у овој области код нас, тако да нема битнијих одступања између пријављене теме и спроведеног истраживања.

VI Научни резултати докторске дисертације

Тема коју је у својој докторској дисертацији обрадила Маша Петровић Гујаничић готово да није до сада била предмет истраживања код нас, посебно када је у питању језички пар шпански-српски језик. Докторандкиња у својој дисертацији показује да паремиолошке формуле употребљене у новинском тексту у шпанском и српском језику врше неколико функција. Референцијалну функцију имају паремије којима се износи одређена информација, али на један упечатљивији начин у односу на слободне комбинације речи. Функција паремија је и експресивна, јер их аутор текста употребљава да изнесе лични став или однос према теми коју обрађује, односно према ономе што емитује. Паремије у новинском језику често се употребљавају и као механизам којим аутор текста настоји да утиче на циљну публику и изазове одређену реакцију, што значи да оне имају и конативну функцију. Будући да су паремије структуре које у сажетом облику изражавају веома богате и комплексне садржаје, њихова функција у новинском тексту може бити и фатичка, естетска и метајезичка.

Резултати спроведеног истраживања потврдили су готово све полазне хипотезе. Наиме, паремиолошке формуле су фреквантан елемент у новинском тексту, а најчешће

употребљене су пословице. Спорадично се истичу у тексту одговарајућим графостилемским средствима, чиме аутори текста јасно стављају до знања да је паремија преузета из других извора. Употребљене паремије заступљеније су у модификованом него у оригиналном облику, јер се на тај начин постиже већа експресивност и већи утицај на циљну публику. Управо ради постизања што веће експресивности и привлачења пажње читалаца, паремије су најзаступљеније у новинском наслову, као најистакнутијем делу текста.

Иако је истраживање дескриптивног карактера, добијени резултати могу бити значајни не само за даља истраживања из области паремиологије, прагмастилистике и, уопште, лингвистике, већ и за анализу дискурса, социолингвистику, па чак и политикологију.

VII Примењивост резултата у теорији и пракси

Докторска дисертација Маше Петровић Гујаничић пружа увид у до сада недовољно истражено питање употребе паремија, посебно у новинском дискурсу у нашој средини, због чега представља допринос будућим истраживањима у области паремиологије, прагмастилистике, анализе дискурса.

VIII Начин презентовања резултата научној јавности

Резултати спроведеног истраживања у тексту докторске дисертације представљени су веома прегледно и јасно. Маша Петровић Гујаничић показује одличну способност и анализе и синтезе, а запажања до којих долази представља јасно и сажето. Све тврдње и закључци адекватно су аргументовани и потврђени на контекстуализованим примерима. Неки резултати су већ представљени широј академској јавности кроз радове објављене у научним часописима и тематским зборницима.

IX Закључак и препорука

Докторска дисертација Маше Петровић Гујаничић под насловом *Прагматичко-стилистичке одлике паремиолошких формула у новинском дискурсу шпанског и српског језика* представља оригинално научно дело у коме је кандидаткиња показала одлично познавање области дисертације и литературе из области свог научног истраживања, као и способност анализе и синтезе. Резултати које је кандидаткиња представила у својој дисертацији биће значајни за даља истраживања паремиолошких формула у српској академској средини.

Комисија стога са задовољством предлаже Наставно-научном већу Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу да прихвати овде образложену позитивну оцену докторске дисертације Маше Петровић Гујаничић под насловом *Прагматичко-стилистичке одлике паремолошких формула у новинском дискурсу шпанског и српског језика* и кандидаткињи одобри усмену одбрану пред комисијом која потписује овај извештај.

Крагујевац, 18. 03. 2021.

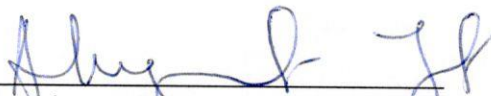
КОМИСИЈА:

др Анета Тривић, доцент Филолошко-уметничког факултета
Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област
Шпански језик и лингвистика, председник Комисије

др Милка Николић, ванредни професор Филолошко-уметничког факултета
Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област
Савремени српски језик

др Ана Кузмановић Јовановић, ванредни професор Филолошког факултета
Универзитета у Београду за ужу научну област
Хиспанистика – Шпански језика

Комисија стога са задовољством предлаже Наставно-научном већу Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу да прихвати овде образложену позитивну оцену докторске дисертације Маше Петровић Гујаничић под насловом *Прагматичко-стилистичке одлике паремолошких формула у новинском дискурсу шпанског и српског језика* и кандидаткињи одобри усмену одбрану пред комисијом која потписује овај извештај.

Крагујевац, 18. 03. 2021.

КОМИСИЈА:

др Анета Тривић, доцент Филолошко-уметничког факултета
Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област
Шпански језик и лингвистика, председник Комисије

др Милка Николић, ванредни професор Филолошко-уметничког факултета
Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област
Савремени српски језик

др Ана Кузмановић Јовановић, ванредни професор Филолошког факултета
Универзитета у Београду за ужу научну област
Хиспанистика – Шпански језика